

แก้ไข แก้วร้อนใน..ด้วยสมุนไพรบัวบก

ธิดารัตน์ จันทร์ดอน

สำนักงานข้อมูลสมุนไพร

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บัวบก [*Centella asiatica* (L.) Urb.] เป็นสมุนไพรพื้นบ้านของไทย ส่วนเหนือดินและใบสดมีรสขมเล็กน้อย มีสรรพคุณแก้อ่อนเพลีย เมื่อยล้า (1) มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาในการแก้ชักเสบ (2) และแก้ปวด (3) และมีการใช้บัวบกในกลุ่มยาแก้ไข้ แก้วร้อนใน **บัญชียาจากสมุนไพร รายการบัญชียาหลักแห่งชาติ** (4) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวยาสำคัญ ผงจากส่วนเหนือดินของบัวบก [*Centella asiatica* (L.) Urb.]

ข้อบ่งใช้ แก้ไข้ แก้วร้อนใน ช้ำใน

ขนาดและวิธีใช้ ชนิดซอง รับประทานครั้งละ 2 - 4 กรัม ชงน้ำร้อนประมาณ 120 - 200 มิลลิลิตร วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร

ชนิดแคปซูล รับประทานครั้งละ 400 มิลลิกรัม วันละ 3 ครั้ง หลังอาหาร

ข้อห้ามใช้ ห้ามใช้กับผู้ป่วยที่แพ้สมุนไพรวงศ์ *Apiaceae* (*Umbelliferae*)

ข้อควรระวัง

- ไม่แนะนำให้ใช้กับผู้ที่มีสงสัยว่าเป็นไข้เลือดออกเนื่องจากอาจบดบังอาการของไข้เลือดออก
- หากใช้ยาเป็นเวลานานเกิน 3 วัน แล้วอาการไม่ดีขึ้นควรปรึกษาแพทย์
- หลีกเลี่ยงการใช้ยานี้ติดต่อกันเป็นเวลานาน เพราะอาจทำให้เกิดพิษต่อตับได้ในผู้ป่วยบางราย
- ควรระวังการใช้ยานี้ร่วมกับยาที่มีผลต่อตับ ยาขับปัสสาวะ และยาที่มีผลข้างเคียงทำให้ง่วงนอน เพราะอาจเสริมฤทธิ์กันได้
- บัวบกอาจเพิ่มระดับน้ำตาลและคอเลสเตอรอลในเลือด และทำให้ประสิทธิภาพของยา ลดน้ำตาลและยาลดคอเลสเตอรอลลดลง
- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาที่มีกระบวนการเมแทบอลิซึมผ่าน Cytochrome P450 (CYP 450) เนื่องจากบัวบกมีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ CYP 2C9 และ CYP 2C19

อาการไม่พึงประสงค์ ง่วงนอน คลื่นไส้ อาเจียน แสบท้อง มวนท้อง ท้องอืด และปัสสาวะบ่อย

เอกสารอ้างอิง

1. ปัจจุบัน เหมหงษา (บรรณาธิการ), พรรณี ลิ้มสวัสดิ์, รุจิณาถ อรรถสิขุ, อรุณลักษณ์ รัตนสำลี (บรรณาธิการร่วม). สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน (ฉบับปรับปรุง). สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า; 2541.

2. Park JH, Choi JY, Son DJ, Park EK, Song MJ, Hellström M, et al. Anti-inflammatory effect of titrated extract of *Centella asiatica* in phthalic anhydride-induced allergic dermatitis animal model. *Int J Mol Sci.* 2017;18(4):738. doi:10.3390/ijms18040738.
3. Huang SS, Chiu CS, Chen HJ, Hou WC, Sheu MJ, Lin YC, et al. Antinociceptive activities and the mechanisms of anti-inflammation of asiatic acid in mice. *Evid Based Complement Alternat Med.* 2011;2011:895857. doi:10.1155/2011/895857.
4. บัญชียาจากสมุนไพร รายการบัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2564 เข้าถึงได้จาก http://ndi.fda.moph.go.th/uploads/file_news/20210723999860392.pdf.